

Från grisar till får – för ekonomins skull

För 16 år sedan köpte Håkan och Gunilla Bengtsson gården Hägnadsbäck mellan Skara och Götene. Med i bagaget fanns ett gäng nötkreatur, på gården fanns redan suggor. I femton år drevs sedan gården med produktion av nötkött, smågrisar och ekologisk spannmål för avsalu. 60 ha åker och 90 suggor stod för den huvudsakliga produktionen.

För ett år sedan befann sig makarna Bengtsson i samma situation som många av sina kollegor: antingen så var de tvungna att satsa ordentligt på en utbyggd svinproduktion eller lägga av med grisarna helt och hållet. I samma veva läste de en artikel i tidningen Land att Swedish Meats sökte nya lammproducenter. Med den dåliga ekonomi som svinskötelsen visat de senaste åren så var det inget svårt beslut att fatta.

Håkan och Gunilla hade ingen tidigare erfarenhet av lamm men tänkte att det kan väl inte vara svårare med får än grisar. Det mentorsystem som SM skapat var också till god hjälp. Mentor för makarna Bengtsson är Lennart Blomgren, välkänd fårägare och tillika veterinär som dessutom bara bor några kilometer från Hägnadsbäck. Hans erfarenheter har kommit väl till pass flera gånger hittills och som Håkan säger: "– Det känns bra att bara veta att han finns där om det skulle behövas."

Av Lennart så kunde de också köpa 55 stycken ungtackor födda i januari –04 som

passade bra att betäcka redan i augusti för att direkt kunna komma in i vårlammsproduktion. Tackorna behandlades enligt alla konstens regler med klippning, intagning i mörkt och trångt utrymme och sedan sällskap med några virila baggar. Tyvärr visade det sig att tackorna själva inte läst instruktionsboken särskilt bra så ett antal av dem blev inte tidigt dräktiga, de blev inte betäckta förrän under hösten. Ett tjugotal lammade i alla fall under januari enligt plan.

Resten av de etthundrafemtio tackor som nu finns på Hägnadsbäck var konventionellt värfödda tacklamm och betäcktes med början i september. När Fårskötsel pratar med Håkan i början av april har de flesta tackorna lammat förutom ungefär 30 stycken som "inte tog sig". De tackorna ska släppas med bagge i maj för att förhoppningsvis lamma i oktober. Håkan tror att om han släpper på alla fyra baggar som gården har samtidigt så ska det nog funka!

Lamningen har fungerat ungefär som de hade tänkt sig. De gamla sinsuggbåsen har använts som lamningsboxar. Två mellanväggar av tre har tagits bort vilket ger en box på 1,5 X 2 meter och det har fungerat perfekt. Även gamla grisionsboxar har använts. Däremot så är Håkan besviken på att de gamla bitvattennipplarna inte fungerar. Av alla tackorna så är det bara en enda som lärt sig att använda nipplarna så det har blivit till att vattna med spann!

De enda allvarigare incidenterna har varit fyra tackor som fått livmoderframfall efter lamningen, för övrigt så har det inte varit några större bekymmer. Faktum är att det nog har gått lättare än vi hade föreställt oss, säger Håkan som inte på något sätt blivit avskräckt från fårskötsel. Tvärt om, de ska spara de bästa tacklammen och dessutom köpa fler djur i sommar och siktar på att komma upp i trehundra tackor till hösten. Tackorna som lammat i mars ska vänjas av efter 90 dagar så att de kan betäckas i augusti igen för att sedan kunna producera färdiga slaktlamm till nästa vår.

Håkan och Gunilla Bengtsson tillsammans med sina nyinköpta tackor.
Foto: Einar de Wit

Åkermarken och nötkreaturen på Hägnadsbäck drivs ekologiskt men däremot inte fåren. SM ville inte ha ekologiska lamm, förklarar Håkan den saken. De säljer den ekologiska spannmålen och köper in konventionell spannmål av grannarna och fodrar fåren med. Det tjänar han några tioöringar per kilo på.

Det nya livet med får istället för grisar har inneburit en annan livskvalitet för Håkan och Gunilla. – Tänk bara vad skönt att kunna åka på semester någon vecka under lågsäsong, det har vi aldrig kunnat göra förut. Det var aldrig lågsäsong i svinhusen avslutar Gunilla.

Einar de Wit